

ONTSTAANSGESCHIEDENIS

Het Binnenveld is onderdeel van de Gelderse Vallei, het laaggelegen gebied tussen de stuwwallen van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug. Deze stuwwallen zijn gevormd in de één na laatste IJstijd, zo'n 170.000 jaar geleden. De neerslag, die daarop valt, stroomt via de ondergrond deels af naar deze Gelderse Vallei en kwelt op als licht basisch, ijzer- en kalkhoudend grondwater. Het Binnenveld was daardoor tot in de late Middeleeuwen een erg nat en ontoegankelijk gebied, met daarin 2 kleine riviertjes, de Grebbe en de Kromme Eem.

TURFWINNING

Eind 15e eeuw startte de winning van turf uit de metersdikke laag veen, die zich in het natte Binnenveld in de loop der eeuwen had gevormd. Daarvoor moest wel eerst een kanaal worden gegraven voor de ontwatering van het veen en de afvoer van de turf: de Grift. Deze turfwinning voor brandstof duurde tot ongeveer 1900.

LANDBOUWKUNDIG GEBRUIK

De afgegraven veengebieden werden vervolgens door boerenbedrijven op de hoger gelegen gronden in de zomer alleen gebruikt als hooilanden voor hun vee. Voor het beweiden waren deze laaggelegen gebieden te nat. In deze vochtige hooilanden ontstond een enorme diversiteit aan planten en dieren. Na de Tweede Wereldoorlog intensiverde de landbouw ter plaatse heel sterk door ontwatering van die hooilanden en het gebruik van kunstmest. Het gevolg was een dramatische teruggang van de biodiversiteit.

HERSTEL NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Door samenwerking tussen Staatsbosbeheer, de door omringende boeren opgerichte Coöperatie Binnenveldse Hooilanden en het burgerinitiatief Stichting Mooi Binnenveld is met steun van de provincie Gelderland en het Waterschap Vallei en Veluwe aan de oostzijde van de Grift vanaf 2018 gewerkt aan het terugbrengen van dit gebied naar de situatie van vòòr WO-II. De verarming van de bodem door het afgraven van de door 70 jaar intensieve landbouw verrijkte bovenlaag en het verhogen van het grondwaterpeil tot maaiveld door o.a. het dempen van sloten. Daarmee is 280 ha natuurgebied gevormd, waarin de al bestaande natuurterreinen Bennekomse Meent en Bennekomse Hooilanden, deels Natura 2000, zijn opgenomen.

GESCHEIDEN WATERSYSTEMEN

Door een ingenieus gescheiden watersysteem kwelt in het gecreëerde natuurgebied alleen het oorspronkelijke voedselarme, kalk- en ijzerrijke grondwater omhoog, gescheiden van het door landbouwactiviteiten nog steeds voedselrijke water in de omgeving dat via twee sloten naar de Grift wordt afgevoerd.

DRIE NATUURTYPEN

Door deze ingrepen wordt gestreefd naar het ontwikkelen van drie typen natuur: trilveen, dotterbloemhooiland en blauwgrasland, elk met hun eigen specifieke soorten planten, dieren, vogels, amfibieën en insecten. Door gebiedseigen zaadrijk maaisel te strooien wordt het proces van ontwikkeling van soortenrijkdom versneld.

VERGROTING NATUURGEBIED

In herfst en winter 2022-2023 is begonnen met het afgraven van circa 70 ha grond aan de westzijde van de Grift op Utrechts grondgebied. Ook hier gaat het om het afplaggen van de voedselrijke bovengrond en het veranderen van de grondwaterstand ten behoeve van vernatting, zoals aan de oostzijde al heeft plaatsgevonden. Daarmee wordt een flink natuurgebied toegevoegd aan de Binnenveldse Hooilanden binnen de gemeente Rhenen, financieel gesteund door de provincie Utrecht.